

Palvelukuvaus ja ehdottomat laatuvaatimukset

1. Palvelu lyhyesti

Perheasioiden sovittelu on avioliittolaissa (234/1929) säädetty erityinen sosiaalipalvelu, joka on käytettävissä silloin kun perheessä esiintyy ristiriitoja. Sovittelijoita on lähtökohtaisesti aina kaksi, mutta tarvittaessa sovittelijaprosessi voidaan toteuttaa myös yhden kokeneen sovittelijan ohjauksessa (esim. työparin sairastuminen tai asiakkaiden aikataulullisesti joustava palveleminen).

Sovittelijat tarjoavat apua ja tukea tilanteissa, joissa vanhempien omat keskusteluyhteydet ovat johtaneet umpikujaan tai joissa keskusteluyhteys on katkennut. Perheasioiden sovittelu auttaa parisuhteen ristiriitatilanteissa, kun puoliset harkitsevat eroa tai ovat jo päättäneet erota. Avio- tai avoeroissa pidetään erityisesti silmällä lapsen etua sovittaessa lapsen huoltoon, tapaamisoikeuteen ja elatukseen liittyvistä asioista. Sovitteluun voi hakeutua myös perhe, jonka puoliset ovat jo eronneet, mutta perhe tarvitsee sovittelijoiden tukea sopeutuakseen uuteen elämäntilanteeseen.

2. Perheasioiden sovittelijoiden tehtävät

Perheasioiden sovittelijan tehtävänä on

- pyrkiä saamaan luottamuksellinen ja avoin keskusteluyhteys perheenjäsenten välille
- pyrkiä tukemaan perhettä yhteisymmärrykseen siitä, miten perheen ristiriidat voidaan ratkaista
- avustaa puolisoita sopimusten tekemisessä ja muissa tarpeellisissa toimenpiteissä
- kiinnittää erityistä huomiota perheen alaikäisten lasten aseman turvaamiseen sekä
- antaa apua ja tukea myös silloin, kun lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen tai sopimuksen noudattamisessa ilmenee ristiriitoja.

Sovittelussa käytävä keskustelu on luottamuksellista. Sovittelijat eivät saa ilmaista sivullisille eikä muille viranomaisille sitä, mitä hän sovittelussa on saanut tietoonsa.

Jos sovittelijana toimiva henkilö kuitenkin saa tehtävää hoitaessaan tietää lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta tai nuoresta, hänen on tehtävä asiasta lastensuojeluilmoitus. (Sosiaalihuoltolaki 14§, Avioliittolaki 20–23§)

Sovittelua voivat antaa kunnan sosiaalitoimen lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet aluehallintoviraston luvan tähän toimintaan.

3. Perheasioiden sovittelun prosessi

Perheasioiden sovitteluprosessi alkaa sovittelutarpeen ja sovittelun edellytysten selvittämisellä Pirkanmaan perheoikeudellisissa palveluissa. Tämä sisältää valmistelutapaamisen tai muun asiakaskontaktin, jossa esim. lastenvalvoja tai palveluohjaaja selvittää yhdessä asiakkaiden kanssa, onko sovittelu heille mahdollinen työskentelymuoto. Sovittelun esteenä voidaan nähdä tilanteet, joissa koetaan, että sovittelun osapuolet eivät olisi tasapuolisessa suhteessa. Prosessin valmisteluvaiheen päätteeksi asiakkaat voidaan ohjata sovittelupalvelua koskevan hankintasopimuksen mukaisesti Tampereen perheasiain neuvottelukeskukseen, jossa varsinainen sovittelu toteutetaan.

Varsinainen sovittelu käynnistyy aloitustapaamisilla, jotka toteutetaan pääsääntöisesti erikseen kummankin osapuolen kanssa. Näitä seuraa yksi tai useampi yhteistapaaminen, jossa molemmat vanhemmat ovat läsnä. Prosessi voi päättyä jälkitapaamiseen, joka voidaan järjestää esim. kokeilukäytössä olevan sopimuksen koejakson päätteeksi. Kaiken kaikkiaan erilaisia tapaamisia sovitteluprosessiin voi hankintasopimuksen mukaisesti sisältyä enintään kahdeksan (8).

Sovitteluprosessin kokonaiskesto on tyypillisesti 6–10 viikon välillä, mutta voi myös vaihdella paitsi sovittelijoiden, myös asiakkaiden aikatauluista ja toiveista riippuen.

Sovittelussa vanhemmat neuvottelevat sovittelijoiden avustuksella tavoitteenaan löytää ratkaisuja lasten asioiden järjestämiseen ja arjen käytäntöihin. Tavoitteena on lasten suhteiden säilyminen molempiin vanhempiinsa sekä perheenjäsenten arjen sujuminen erosta huolimatta.

Sovittelu on onnistunut, jos vanhemmat löytävät ratkaisun avaimet välillään olleeseen konfliktiin tai ratkaisematta oleviin asioihin.

4. Perheasioiden sovitteluosaaminen ja perheasioiden sovittelun henkilöstövaatimukset

Perheasioiden sovittelijana toimivalla työntekijällä tulee olla palvelun toteuttamiseen soveltuva koulutus, ja työntekijän tulee olla perehtynyt lastensuojelu-, perheneuvontatyöhön tai perheoikeuteen. Työntekijällä tulee olla aikaisemman kokemuksen sekä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella riittävät edellytykset toimia sovittelijana. Perheasioiden sovittelijalla tulee olla kriisiosaamista, kykyä ylläpitää lapsinäkökulmaa, sekä kokemusta perheiden kanssa työskentelystä ja perheiden konfliktitilanteista.

Työntekijällä tai palveluntuottajalla tulee olla avioliittolain (234/1929) 23§ mukaisesti aluehallintoviranomaisen myöntämä, voimassa oleva lupa perheasioiden sovittelutoimintaan.

Lisäksi:

Palveluntuottajan tulee huolehtia henkilökunnan riittävästä työnohjauksellisesta tuesta.

Työntekijän työturvallisuuden varmistavat toimet tulee olla selkeästi kirjoitettuna palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmaan ja nämä toimet tulee olla jokaisella työntekijällä tiedossa. Työntekijällä tulee olla mahdollisuus vaikeiden tilanteiden jälkipurkuun, kun sellaiseen on tarvetta.

Palveluntuottajan tulee sitoutua ylläpitämään henkilöstönsä ammattitaitoa järjestämällä tarpeelliseksi arvioimaansa täydennyskoulutusta.

Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämiseen on käytössä perehdytysohjeet ja kirjallinen perehdytysuunnitelma.

